

ДОИР БА БАЪЗЕ МАСЪАЛАҲОИ ПЕШГИРИИ ТЕРРОРИЗМ ВА ЭКСТРЕМИЗМ ДАР ҶОМЕА

Ношир: Ҳайати тадорукот Санаи интишор: 22 Ноябр, 2023 - 08:00

[1]

Мансурӣ Шодмон Ҷамолиддинзода - Номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, Аъзои Ҳайати мушавараи Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат - Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид ва роҳнамоӣ намудаанд, ки терроризм ва экстремизм аз як ҷониб чун як вабои аср хатари глобалии ҷиддӣ буда, аз ҷониби дигар, аъмоли он гувоҳ аст, ки терроризм ватан, миллат ва дину мазҳаб надорад. Ҳамзамон, як таҳдиде ба ҷомеаи ҷаҳонӣ ва ба ҷони ҳар як сокини сайёра аст. Ин зухуроти фалокатбор ҳеҷ умумияте ба дин, аз ҷумла ба дини мубини ислом надорад ва бо истифода аз номи ислом ба хоҳири ҳадафҳои сиёҳу фарзномаҳои сиёсӣ содир карда мешавад.

Ҳифзи истиқлолият ва таъмини ваҳдати миллӣ вазифаи муқаддаси ҳар як шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, он кафили сулҳу оромӣ, хувияти миллӣ ва суботи кишвар мебошад. Бо шарофати сиёсати хирадмандонаи Пешвои миллат ватани азизамон мунтазам пеш рафта, суботу амнияти миллӣ таъмин мебошад.

Дар замони муосир яке аз ҷиноватҳои, ки ба асосҳои сохтори конституционӣ ва амнияти миллӣ хавфи ҷиддӣ ба миён меорад, ин ҷиноватҳои хусусияти террористӣ ва экстремистидошта мебошад. Тамоми давлатҳои дунё кӯшиш мекунанд, ки роҳи нави мубориза бар зидди ин зухуроти номатлуби ҷомеаро ҳарчи зудтар пайдо намуда, чораҳои дахлдор андешанд. Ин ҷараёни хатарноки метавонад ба несту нобуд кардани миллатҳо ва давлатҳо оварда расонад. Аз таҳдиди ин зухуроти номатлуб тамоми ҷомеаи ҷаҳонӣ дар канор буда наметавонад.

Пешвои миллат зимни суханронӣҳои хеш дар ҷамоати ҷаҳонӣ иброз доштанд, ки имрӯз ҳамаи мо шоҳиди рӯйдоду воқеаҳои дахлдорноку фоҷиаборе ҳастем, ки дар гӯшаҳои гуногуни ҷаҳон идома доранд. Тавсеаи миқёси терроризм ва ифротгароӣ, ҷангу низоъҳои мусаллаҳонаи мазҳабӣ, ҷиноватҳои муташаққили фаромиллӣ ва гардиши маводи муҳаддир ба амнияти кишварҳои мо хатари ҷиддӣ эҷод карда истодааст. Ҳоло фаъолияти гурӯҳҳои террористиву ифротгаро ва дигар ҷунбишҳои иртиҷой дар нуқтаҳои дохи ҷаҳон амнияти тамоми мардуми сайёраро зерӣ хатар қарор додааст.

Қайд менамоем, ки истилоҳи «террор» ва «терроризм» бори аввал дар инқилоби Фаронса солҳои 1793-1797 мавриди истифода қарор гирифта, вале бояд зикр намуд, ки калимаи мазкур дар шакли дигаргуншудаи калимаи арабии «таррор» мебошад. Калимаи таррор дар фарҳанги забони тоҷикӣ ба маънои роҳзану одамкӯш, кисабуру дузд ва маҷозан ба маънои ҳиллагар, маккор, шарҳ дода шудааст. Инчунин, аврупоӣҳои калимаи «таррор»-ро ба маънои дахшатафканӣ ва хунрезӣ аз калимаи арабии «таррор» эҳтимолан гирифта бошанд. Ҳамин тариқ бисёриҳо ба он назаранд, ки калимаи «терроризм» аз калимаи латинии «terror» гирифта шуда, маъноаш «тарс ва ваҳм»-ро дорад, ки бисёриҳо онро қабул доранд. Аммо калимаи арабии «таррор» ва калимаи латинии «terror» якхела мебошад.

Маънои аслии экстремизм бошад – аз калимаи франсавии «extremism» ва латинии «extremus» гирифта шуда, маънои аслиаш ифротгароӣ, тундравӣ, фикру андешаҳо, амалҳои тундравона, аз ҳадду андоза гузаштан аст.

Тибқи моддаи 1 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муқовимат ба экстремизм» аз 2 январи соли 2020, №1655, экстремизм яъне ифодаи мафкура ва фаъолияти экстремистие, ки барои бо роҳи зӯрварӣ ва амалҳои дигари зиддиқонунӣ ҳал намудани масъалаҳои сиёсӣ, ҷамъиятӣ, иҷтимоӣ, миллӣ, наҷодӣ, маҳалгароӣ ва динӣ равона карда мешавад. Инчунин, фаъолияти экстремистӣ яъне фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ё динӣ, воситаҳои ахбори омма ё ташкилотҳои дигар, аз ҷумла созмонҳои байналмилалӣ ва шахсонӣ воқеӣ оид ба банақшагириӣ, ташкил, тайёр кардан ва иҷрои амалҳои, ки ба содир кардани

фаъолияти экстремистӣ, ноустувор сохтани амнияти миллӣ ва қобилияти мудофиавии давлат, инчунин даъвати оммавӣ ҷиҳати бо роҳи зӯрварӣ ғасб намудани ҳокимияти давлатӣ ё бо роҳи зӯрварӣ тағйир додани сохтори конститусионӣ ва ҳаракатҳое, ки ба барангехтани кинаву адовати миллӣ, наҷодӣ, маҳалгарой ё динӣ (мазҳабӣ) равона шудаанд.

Ҳамзамон, бо мақсади амалӣ намудани талаботи Қонуни мазкур, Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тасдиқи Стратегияи муқовимат ба экстремизм ва терроризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025» аз 1 июни соли 2021, №187 қабул гардида, масъалаи мазкур таҳти назорати қатъии вазорату идораҳо ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ қарор дорад.

Дар ҳақиқат ҳам, терроризм ва экстремизм ҳамчун вабои аср ба амнияти ҷаҳон ва ҳар як сокини сайёра таҳдид намуда, барои башарият хатари на камтар аз силоҳи ядроиро ба миён овардааст. Рӯз то рӯз терроризм ва экстремизм ба хатари глобалӣ табдил ёфта, ҷаҳони муосирро ба ташвиш овардааст.

Афзоиши ҷиноятҳои хусусияти экстремистӣ ва террористӣ дошта ба вусъат ёфтани терроризми байналмилалӣ, фаъолшавии унсурҳои тундраву ифродгаро, ҷалби ҷавонон ба сафи созмонҳои экстремистиву террористӣ мусоидат менамояд. Терроризм ва экстремизм имрӯзҳо хусусияти байналмилалиро касб карда аст, ки абарқудратҳо ба воситаи он манфиатҳои миллию давлатиашонро ҳимоя мекунанд.

Ифротгарой ва терроризм – яке аз чунин зуҳуроти номатлуби замони муосир ба шумор рафта, мубориза бар зидди он қарзи ҳар як инсони комил мебошад. Терроризму экстремизм ҳамчун вабои аср ва дигар ҳодисаҳои номатлуб ба оромию амнияти сайёра ва пойдории давлат таҳдиду хатарҳо эҷод карда, амну осоиш ва ваҳдати халқу миллатҳоро барҳам мезанад. Ҳол он ки ҳеҷ ҷомае бидуни таъмини амнияти иҷтимоӣ рушду такомул нахоҳад кард.

Воқеан, бар асари амалҳои террористӣ дар ҷаҳон одамони бегуноҳ ба ҳалокат расида, шахру деҳот ва ёдгориҳои беназири таърихӣ хароб мегарданд, зарари ҷиддӣ ба иқтисодиёти давлатҳо мерасад. Аз ин рӯ, ба хотири баланд бардоштани маърифати ҳуқуқии шахрвандон аз ҷониби мақомоти дахлдор мунтазам корҳои таблиғотию ташвиқотӣ ва фаҳмонидани талаботи қонунгузории ҶТ ба роҳ монда шудааст.

Таъмини амнияти миллӣ дар кишвар ин натиҷаи фаъолияти пурсамари Пешвои миллат буда, шахрвандон зиракии сиёсиро аз даст навода, сиёсати давлатиро оид ба пешгирии терроризму экстремизм дастгирӣ менамоянд. Зеро шахрвандон фаҳмидаанд, ки бар зиддӣ ин падидаи номатлуб танҳо дар ҳамкориҳои дастаҷамъона метавон мубориза бурд.

Баҳодиҳии муҳтаво: 5

Баҳои миёна: 5 (2 овоз)

Категория:

- [Мақолаҳо](#) [2]

Манбаъ: <https://istilohot.tj/tg/content/doir-ba-baze-masalakhoi-peshgirii-terrorizm-va-ekstremizm-dar-chomea?mini=2026-05>

Пайвандҳо

[1] <https://istilohot.tj/sites/default/files/field/image/Shodmon.PNG> [2] <https://istilohot.tj/tg/category/%D0%BC%D0%B0%D2%9B%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D2%B3%D0%BE>